

De barones en de dominee

Een verboden liefde in de negentiende eeuw

Auteur: Wim Coster.

Zwolle, 1859. Als de jonge Jeannette Pruimers, geboren barones van Dedem, moeder van een dochtertje, weduwe wordt, vindt ze troost bij dominee Johannes Gerrit van Rijn, getrouwd en vader van drie, later vier kinderen. Hij bezoekt haar veelvuldig, ook 's avonds laat. Dat leidt tot opspraak in de stad – en zelfs in het hele land, als in de zomer van 1863 het bericht de ronde begint te doen dat de weduwe in Zuid-Frankrijk een tweede kind heeft gekregen. De barones en de dominee, die alles ontkennen, krijgen het zwaar te verduren.

De schoonvader van de barones, een puissant rijke zakenman, wil zijn schoondochter onterven en haar de voogdij over zijn kleindochter ontnemen. Haar eigen familie gooit haar hardhandig uit het nest. De vrouw van de dominee blijft geloven dat de verhouding tussen haar man en de barones zuiver geestelijk is. Multatuli neemt het in een schotschrift op voor de weduwe. Uiteindelijk komt het tot een dramatische rechtszaak. De barones en de dominee ontvluchten Zwolle.

Wim Coster volgde hun sporen en stuitte op een familietragedie. Via brieven, testamenten, procesdossiers en krantenberichten reconstrueerde hij deze geschiedenis en kwam hij nog levende nazaten op het spoor. Zijn meeslepende verhaal, dat zich afspeelt in Zwolle, Salland, Zuid-Frankrijk, Zwitserland, Zuid-Engeland en Amerika, laat zien hoe oordeel en vooroordeel, recht en onrecht de verschillende levens een beslissende wending gaven.

Volgende bladzijde: Boekrecensie.

Boekrecensie: ‘De barones en de dominee’

Een boektitel die meteen de aandacht trekt en een verhaal dat in de 19^e eeuw spraakmakend was en waarmee zelfs Multatuli zich bemoeide: Johanna Theodora barones van Dedem (1835-1911), weduwe van Daniël Pruimers, vond in haar weduwschap troost in de herderlijke woorden van dominee Johannes Gerrit van Rijn – en meer.

De auteur Wim Coster reconstrueert in het eerste deel nauwkeurig op basis van bewaard gebleven bronnen, uit onder meer het omvangrijke Van Dedem familiearchief, de jeugdjaren van een freule, die opgroeide op havezate Den Berg in Dalfsen. Daarna volgde een huwelijk uit liefde met een rijke Zwolse jongeman en werd er een dochtertje geboren. Tot zover ging alles goed, maar toen sloeg het noodlot toe en haar jonge echtgenoot overleed, een diepbedroefde Johanna Theodora achterlatend. Wat er daarna gebeurde, reconstrueerde Wim Coster op basis van rechtbankverslagen, brieven en krantenberichten. Hij maakt er een helder en hier en daar verbazingwekkend verhaal van – een dominee met een dubbele moraal, die een hartstochtelijke relatie met een gelovige barones heeft – zonder in sensatie te vervallen.

Het tweede deel gaat over zijn zoektocht naar hoe het verder ging met Johanna Theodora en haar dominee en, nog veel intrigerender, zijn speurtocht hoe het verder ging met het kind dat uit deze relatie werd geboren – een kind dat tegen betaling werd afgestaan en dat zijn ouders nooit zou kennen.

Al met al een boek dat een aanrader is!

John Töpfer   18 juli 2016